

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Vår dato:

13.06.2022

Vår ref:

2022/4532

Deres dato:

Deres ref:

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler, innvalgstelefon
Gunnar Kleven, 33371185

Innspill til tillatelse etter forurensningsloven - Eramet Norway Porsgrunn - diffuse utslipp til vann

Vi viser til direktoratets brev datert 03.05.2022.

Saken

Bedriften Eramet Norway Porsgrunn har søkt Miljødirektoratet om endring av utslippstillatelsen som er fastsatt i medhold av forurensningsloven. Bedriften søker om endring av vilkår om støy og diffuse utslipp til vann.

Miljødirektoratet anmoder i høringsbrevet Statsforvalteren om opplysninger og kommentarer om følgende deltemaer:

- a) Forekomster av sårbare plante- og dyrearter i området
- b) Status for karakterisering av klassifisering av den aktuelle vannforekomsten
- c) Status for pågående eller planlagt overvåking innenfor vannforekomsten
- d) Andre kilder til forurensning som vannforekomsten(e) er utsatt for
- e) Hvordan bedriftens utslipp kan påvirke planlagte tiltak i regionalt tiltaksprogram som del av regional vannforvaltningsplan, eventuelt påvirkning av vesentlige spørsmål for vannforvaltning.

Statsforvalterens rolle

Som kjent har Miljødirektoratet rollen som forurensningsmyndighet etter forurensningsloven for industribedriftene omkring Frierfjorden. Statsforvalteren er myndighet for de større kommunale kloakkrenseanleggene, som Knardalstrand renseanlegg.

I denne saken som gjelder selskapet Eramet, vil Statsforvalterens miljøavdeling gi innspill til direktoratet primært med utgangspunkt i vår rolle som ansvarlig myndighet for kunnskapsgrunnlaget og for å koordinere overvåking etter *forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften)*, kfr. forskriftens §§ 15 og 18.

Miljøavdelingens vurdering

Vi vil her kommentere punktene a) – e) ovenfor.

a) Forekomster av sårbare plante- og dyrearter i området

Det er i miljøforvaltningens databaser ikke registrert sårbare arter på bedriftens landarealer. Vi ser her bort fra en observasjon på «Øen Roligheden» for ca. 174 år siden. Ut fra at bedriftsområdet er fullt utbyggt med industribygg, lager- og parkeringsplasser over lang tid, legger vi til grunn at området ikke rommer sårbare terrestriske arter.

Imidlertid er det registrert en viktig marin naturtype; *Bløtbunnsområder i strandsone* med utformingen *Strandflate av mudderblandet sand* vest og sør for bedriftens dypvannskai (DVK) og feltene A og C vist i dokumentet *Risikovurdering – utendørs lagring av råvarer ved Eramet Porsgrunn* datert 29.05.2020. Bløtbunnsområdet er registrert i Miljødirektoratets *Naturbase* og er oppgitt å ha lokal verdi.

b) Status for karakterisering og tilstandsklassifisering av vannforekomsten

Basert på tidligere og nyere undersøkelser i Frierfjorden legger Statsforvalteren til grunn at den økologiske tilstanden er moderat iht. vannforskriftens kriterier. Vi legger her vekt på både overvåkingsrapporten *Overvåking av Frierfjorden, Eidangerfjorden og Gunnekleivfjorden*, COWI 29.03.2022 utarbeidet for *Konsortiet for Grenlandsfjordene* og på tidligere rapporter.

Undersøkelse av bunndyrfauna utgjør både i denne og tidligere rapporter et viktig biologisk kvalitetselement. Både næringssalter og såkalte vannregionspesifikke stoffer (miljøgifter) underbygger at den økologiske tilstanden ikke tilfredsstiller *vannforskriftens* krav om god eller svært god økologisk tilstand. Vi viser her til forskriftens § 4 *Miljømål for overflatevann*.

Vannforekomstens kjemiske tilstand, som er definert av prioriterte miljøgifter, viser utilfredsstillende tilstand, dvs. dårlig tilstand. Dette er i hovedsak basert på miljøgiftundersøkelser i sedimenter. COWI uttaler i rapporten av 29.03.2022 at de fleste undersøkte stasjoner viser overskridelser av grenseverdi på ett eller flere av de prioriterte stoffene. Dette gjelder både stasjoner nær industri- tomter og kaianlegg og stasjoner mer sentralt i Frierfjorden.

c) Pågående eller planlagt overvåking i vannforekomsten/vannområdet

I denne forbindelsen vil vi markere to langsiktige hovedprogrammer som omfatter Frierfjorden:

- Myndighets pålagt overvåking i Frier og Grenlandsfjordene i regi av et industrikonsortium som består av flere større bedrifter som er lokalisert omkring disse fjordene
- Overvåking administrert av *Fagrådet for Ytre Oslofjord* på vegne av kommunene omkring Ytre Oslofjord. Vi viser her fagrådets nettsider og rapporter over en årrekke siden 1990-tallet; se nettstedet: <http://ytre-oslofjord.no/overvakning-av-miljostanden/>
- Vannområdet Skien- og Grenlandsfjordene i samarbeid med Statsforvalteren
Det er over flere år gjennomført overvåking i ferskvannsforekomster omkring disse fjordene, bl.a. Børsesjøvassdraget og øvre del av Falkumvassdraget.
- Miljødirektoratet; overvåking av Telemarksvassdraget (store elver)

Utover disse programmene gjennomføres det undersøkelser i regi av Havforskningsinstituttet, Miljødirektoratet, Fiskeridirektoratet samt industribedrifter og kommuner knyttet til drikkevann og prosessvann/kjølevann.

d) Hvilke andre kilder til forurensning er vannforekomsten(e) utsatt for ?

Med støtte i registreringer i Vann-nett, i rapport fra COWI av 29.03. i år samt vår lokalkunnskap om Grenland kan vi bekrefte at en rekke ulike aktiviteter - i tillegg til industri - påvirker tilstanden i Frierfjorden negativt, så som:

- Avløpsvann fra kommunale kloakkrenseanlegg samt fra spredt bebyggelse (ikke tilkoblet)
- Jordbruksdrift, ikke minst Gjerpendalen med intensivt og konsentrert jordbruksdrift
- Utlekking fra eldre avfallsdeponier langs Skiens-/Porsgrunnselva mellom Skien by og fjorden
- Forurenset overvann fra urbane områder i det såkalte «bybåndet» i Grenland, samt E18 og andre, sterkt trafikkerte veier.
- Havnevirksomhet for skipstrafikk samt for småbåter, inkl. ankring i Frierfjorden for større båter som medfører oppvirvling av sedimenter, samt propelloppvirvling fra båter ved kai.
- Langtransportert forurensning, inkl. atmosfærisk nedfall

e) Hvordan kan utslippene påvirke planlagte tiltak i tiltaksprogrammet/regional vannforvaltningsplan og vurdering av vesentlige spørsmål for vannforvaltning.

Vi legger til grunn at utslipp fra industrien omkring Frierfjorden inkl. tilknyttet skipstrafikk vil representere meget store utfordringer for økologisk og kjemisk tilstand både i perioden 2022-2027 og 2028-2033. Vi er især bekymret for langsiktig påvirkning av både prioriterte miljøgifter og vannregionspesifikke stoffer/miljøgifter. Følgende strategi framstår etter vår vurdering som logisk og nødvendig:

- 1) Stanse ytterligere utslipp fra landbaserte kilder som industri, avfallsdeponier, havner og urbane områder
- 2) Hindre mobilisering/spredning av miljøgifter i sedimenter
- 3) Planlegge/gjennomføre sjøbunnoppyrdding

Det framgår av dataportalen Vann-nett at det i perioden 2022 – 2027 for bedriften Eramet Porsgrunn skal gjennomføres utslippsreducerende tiltak innenfor tiltaksgruppe KTM15 *Tiltak for utfasing eller reduksjon av prioriterte farlige stoffer fra diffuse utslipp eller punktkilder*. Dermed vil en slik reduksjon være i tråd med regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram. Videre støtter vi en slik utvikling i lys av strategien ovenfor, kfr. punkt 1).

Avsluttende kommentar

Vi ser på Miljødirektoratets løpende behandling og revisjoner av industriens utslippstillatelser som en svært viktig fase i anstrengelsene for å bedre miljøtilstanden i Frierfjorden. Vi vil fortsatt stille oss til rådighet for direktoratet med innspill og dialog.

Med hilsen

Arne Kjellsen (e.f.)
fagsjef

Gunnar Kleven
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent